

2. Воронянський О. В. . Національний суверенітет: український вимір в контексті світової політичної думки. Харків: «Міськдрук», ХНТУСГ імені Петра Василенка; ХНУБА, 2017. 284

3. Воронянський О. Проблема суб'єктності суверенітету в контексті технології здійснення влади / О. Воронянський // *Evropskypoliticky a pravnidiskurz.* – 2015. – Vol. 2, Iss. 4. – 205–209.

4. Воронянський, О. В. Проблеми трансформації політичної суб'єктності в постіндустріальному суспільстві / О. В. Воронянський // *Сучасне суспільство.*– 2020.– Вип. 2 (18).– 37–47.

5. Пилипенко Г. Модуси сучасної культури в інформаційному просторі / Г. Пилипенко // *Сучасне суспільство.* – 2013. – Випуск 1. – 120–128.

6. Kobelieva D., Moisieiva N., Omelchenko H. Capitalism and modern society in the historical and philosophical concept of YN Harari. – 2020.

7. Voronyansky O. Systemic risks of destabilization of social systems of post-industrial society in the context of economic crisis and war. – 2022.

УДК 159.9

ПРОБЛЕМА ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ В СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

*Змієвська А.Ю., Національний університет цивільного захисту
України*

*Гонтаренко Л.О., кандидат психологічних наук, доцент
Національний університет цивільного захисту України*

Розвиток дитини значною мірою залежить від її соціального оточення, яке формує її особистість, соціальні навички та світогляд. Взаємодія з сім'єю, однолітками, вихователями та соціальними групами має ключовий вплив на емоційний, когнітивний та поведінковий розвиток на різних етапах життя дитини.

Сім'я є ключовим елементом у формуванні особистості дитини. Стиль виховання батьків безпосередньо впливає на емоційний та когнітивний розвиток дитини. Наприклад, авторитарний стиль може спричинити тривожність і знижену самооцінку, тоді як демократичний стиль сприяє розвитку самостійності та емоційної стійкості. Важливими аспектами є також емоційна підтримка та прив'язаність до батьків, що забезпечують почуття безпеки і стабільності у дитини.

В дошкільному віку починається період, коли дитина починає активно взаємодіяти з іншими дітьми, що сприяє розвитку комунікативних навичок та емоційного інтелекту. У цей період дитячий садок відіграє важливу роль у формуванні норм поведінки та

соціальних правил. Діти вчаться працювати в команді, підтримувати один одного, розвивають почуття емпатії та співпраці.

Коли вже дитина піде до школи вона почне сприймати вчителів і однокласників як моделі соціальної поведінки. Взаємодія з ними розвиває соціальні навички та впливає на формування академічної мотивації і самооцінки. Позитивне середовище сприяє підвищенню впевненості у собі та заохочує до досягнень, тоді як негативне може призвести до відчуття відчуженості та зниження навчальної мотивації.

У підлітковому віці участь у соціальних групах, таких як спортивні або культурні колективи, сприяє формуванню ідентичності підлітків. Хобі та спілкування з однолітками допомагають знайти своє місце у суспільстві та формують соціальні навички. Друзі часто стають важливими моделями для прийняття рішень і поведінки підлітка.

Традиції та звичаї певної культури служать основою для формування моральних цінностей і поведінки дитини. Культурне середовище забезпечує передавання соціальних норм від старшого покоління до молодшого, сприяючи збереженню колективної ідентичності. Виховання поваги до інших культур і толерантності сприяє гармонійному співіснуванню у багатокультурному суспільстві.

Чого не можна сказати про агресивне середовище, таке як конфлікти або насильство в родині чи суспільстві, яке може мати серйозні наслідки для психічного здоров'я дитини. Діти, що стають свідками або жертвами насильства, часто страждають від тривожності, депресії або навіть агресивної поведінки. Одним із методів захисту дітей від негативного впливу агресивного середовища є забезпечення психологічної підтримки та сприятливого сімейного середовища.

Висновок Вплив соціального середовища на розвиток дитини є комплексним і багатограним. Воно не лише формує її характер і особистісні риси, а й визначає майбутні успіхи в соціальній адаптації, професійній діяльності та міжособистісних стосунках. Дитина, яка зростає у підтримуючому середовищі, де розвиваються цінності поваги, довіри та взаємодопомоги, має більше шансів вирости емоційно стабільною, соціально відповідальною та впевненою в собі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Соціалізація дітей дошкільного віку – Комунальний заклад "Заклад дошкільної освіти (ясла–садок) № 279 Харківської міської ради". Головна – Комунальний заклад "Заклад дошкільної освіти (ясла–садок) № 279 Харківської міської ради".

URL: http://dnz279.edu.kh.ua/navchaljno_vihovnij_proces/robota_psihologichnoi_sluzhbi/socializaciya_ditej_doshkilnoggo_viku/ (дата звернення: 13.08.2024).